

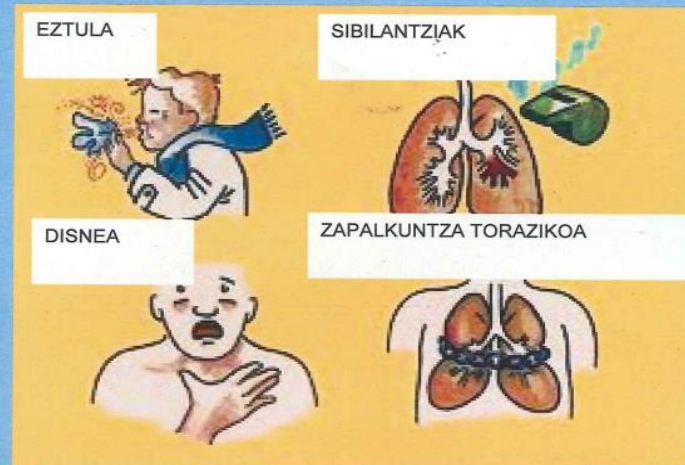
LARRIALDIETAKO PROTOKOLOA

1. KRISI ASMATIKOA
2. ELIKAGAI ALERGIAK

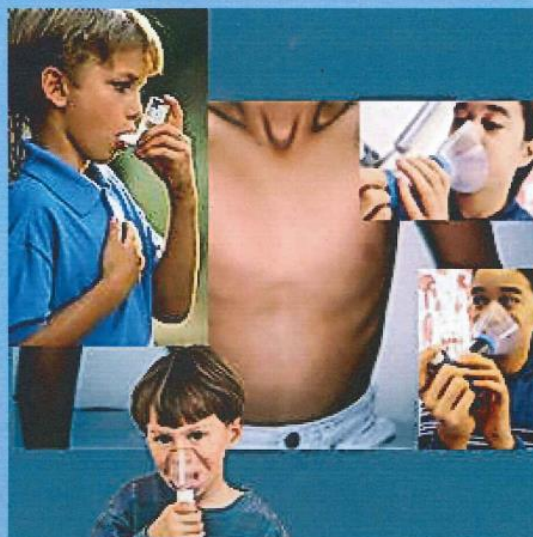

1.KRISI ASMATIKOA

ASMA SINTOMAK

KRISI ASMATIKOAREN TRATAMENDUA

1. KRISI ASMATIKOA

Asma edozein adinetan gerta daiteke. Gaixotasun oso ohikoa da, batez ere haur eta nerabeen artean, baina adin horietan ospitaleratze kopuru oso mugatua eta hilkortasun txikia eragiten ditu. Kalkuluen arabera, 4 eta 18 urte bitarteko 100 pertsonatik 9k asma-krisiren bat izan du bizitzako uneren batean.

Kontzeptuak

Asma gaixotasun kroniko bat da, eta arnasbideak estutzean datza. Bronkioak eta bronkioloak oso sentikorrak dira, eta abiarazle batzuen eraginaren eraginpean daudenean, erreakzionatu eta estutu egiten dira, arnasa hartzea zailduz. Arnasbideak estutzearen arrazoia izan daiteke hantura, bronkioetan muki gehiegi izatea eta bronkioa inguratzen duen muskulatura uzkurtzea (bronkoespasmoa).

Sintomak

Hauek dira sintoma ohikoenak:

- Arnasa hartzeko zailtasuna edo arnasestuka arnastea.
- Arnasa hartzean txistuak egitea (sibilantziak).
- Eztula, batez ere gauez.
- Zapalkuntza-sentsazioa toraxean.

Tratamendua

Tratamendua farmako desberdinekin egiten da. Medikuek gainbegiratura egin behar da beti, egoeraren eta asma motaren arabera.

Zer egin asma-krisi baten kasuan

- Esertzea eta geldirik egotea, lasaitu dadin. Ahal bada eta gertaera eragin duten alergenoa edo narritagarriak ezagutzen badira, ezabatzea.
- Erreskateko inhalagailuaren lau aplikazio ematea eta gurasoei edo tutoreei jakinaraztea.
- 4 minutura beste lau aplikazio eman eta larrialdi-zerbitzu bati abisatu.

Nora deitu:

Familiak emandako telefonoen zerrenda bat eduki behar da, honako datu hauekin:

- Familia-harremanetarako telefonoa.
- 112.

Tutorearen karpetan, ikastetxeetan asmaren aurrean jarduteko protokolo hau jaso beharko dugu.

2. ELIKAGAI ALERGIAK

Zertan datza elikagaiekiko alergia? Elikadura-alergia elikagai baten edo haren osagairen baten kontrako erreakzio-modu espezifiko bat da. Gure gorputzak elikagai bat ukitzen duenean sortzen den sistema immunologikoaren gehiegizko erantzuna da. Hori gertatzen da immunitate-sistemak ondo funtzionatzen ez duenean eta elikagai bat edo batzuk (normalean proteina batzuk) etsaitzat hartzen dituztenean; orduan, gorputzak antigorputzak sortzen ditu ustezko erasotzaile horrekin "defendatzeko" eta "akabatzeko". Antigorputz horiek substantzia batzuk sortzen dituzte, histaminak, eta horiek izango dira sintoma guztien erantzuleak.

Sintomen laburpena

Alergia horiek haurra oso txikia denean hasi ohi dira agertzen, bizitzako lehenengo urtetan. Izan ere, adin horietan gertatzen dira gehien, eta, askotan, urteen poderioz, batzuk desagertu egiten dira. Erreakzio immunologikoa haurrak kontaktatzen duen elikagai-kantitatea gorabehera gertatzen da; kantitate txiki batek erreakzio oso larria edo alderantziz eragin dezake. Kontaktua gertatu eta gutxira agertu ohi da.

Sintoma ohikoenak honako hauek dira:

- **Digestiboak:** beherakoarekin, sabeleko min kolikoarekin eta abarrekin lotutako gorakoak.
- **Larruazalekoak:** azkura, dermatitis atopikoa, ezpainak, ahoa, mingaina, aurpegia eta/edo eztarria haunditzea, urtikaria, azala gorritzea edo ekzema.
- **Arnasketa:** mukiak edo sudur-kongestioa, doministikuak, eztula, asma edo disnea (arnasa hartzeko zailtasuna).
- **Anafilaxia:** erreakzio orokorra, organismo osoari eragiten diona eta berehala jardutea eskatzen duena. Afekzio hemodinamikoarekin batera gertatzen bada (presioa jaistea, zorabioa), talka anafilaktikoa da, eta muturreko larritasuna dakar, bihotza eta arnasa gelditzeko arriskuagatik. Zorionez, modurik ezohikoena da.

Jarraitu beharreko jarduerak

Gurasoek beti eta ahalik eta modu zehatzenean jakinarazi behar dizkiete hezitzaileei semearen behar dietetikoak. Batzuetan, haurrak jasan dezakeen bazterketaren beldurrez edo ezjakintasunagatik ere, ez dute egiten. Horregatik, komeni da elkarrizketetan hezitzaileak berak gai horri buruz berariaz galdetzea.

Taldearen artean haur alergiko bat dagoela jakinez gero, gurasoekin zenbait alderdi garrantzitsu adostu behar dira, hala nola botikak non egongo diren eta erreakziorik izanez gero nola jokatu behar den (medikamenturen bat eman behar zaion eta dosia, adrenalina eman behar zaion ala ez, etab.).

Aurretik shock anafilaktikoa edo erreakzio larria diagnostikatu zaien haurrek adrenalina duen injektagarri bat eraman beharko lukete zentrora, medikuak hala agindu badie. **Botika hori botikinean egongo da beti,** berriz ere shock bat gertatzen bada eta

Horrek dakarren larritasuna dela eta, **azkar jardun behar da adrenalina injeztatuz, eta, jarraian, larrialdietara eraman. Gurasoei ere abisatuko zaie.**

Bestalde, tutoreak zuzendaritzari jakinaraziko dio haur batek alergia mota hori duela eta ondoren etapako hezitzaile guztiek jakin behar dute, ikasle hori ezagutu dezaten, une jakin batean lagundu behar badiote ere. Azkenik, gainerako haurrei eta ikaskideei ere azaldu behar zaie zer gertatzen den, eta haien parte-hartzea eta integrazioa ahalik eta gehien sustatzen saiatu behar da, egoera normalizatzeko.

Arrisku-egoerak

Edozein elikagairen erreakzioak gerta daitezkeen arren, batzuk hautagaien zerrendako lehenengoak direla dirudi, hala nola behi-esnea, arrautzak, soja, garia, krustazeoak, frutak, kakahueteak eta intxaurreak bezalako fruitu lehorrak.

Jangela, gosaria, txangoak, kanpamenduak, urtebetetzeak, ospakizunak, sukaldaritza-tailerrak, eskulanak eta eskolaz kanpoko jarduerak dira elikagaiei alergia dieten haurrentzat arrisku handieneko egoerak.

ANAFILAXIA TRATAMENDUA

ADREJETa EMATEKO MODUA

1. Tapoi grisa kendu
2. Mutur beltza izterraren kanpoaldearen kontra jarri.
3. Gogor estutu izterraren kontra. "Click" bat entzungo da.
4. Presioa mantendu 10 segundoz.
5. Kendu gailua

PROZEDURA

MATRIKULAREN HASIERA EDO DIAGNOSTIKATZEN DEN UNEAN:

Matrikula formalizatzen den unetik, **ikastetxeko Idazkaritzak alergia duen haurraren identifikazioa egingo du**. Horretarako, familiak honako hauek emango dizkio idazkaritzari:

Pediatrak sinatuta:

1. **Txosten mediko idatzia**, haurraren alergia, erreakzio-bideak (irenstea, arnastea eta/edo ukitzea) zehazten dituen.
2. Erreakzio alergikoaren kasuan jarduteko **protokoloa aplikatzeko baimena**, medikazioaren dosia barne. ([I. eranskina](#))

IKASTURTE HASIERAN:

Familiak zuzendaritzan emango du erreskate-medikazioa, haurrak preskribatuta badu, eta iraungita dagoela zainduko du. Sendagaien entrega Zuzendaritzan sinatuko du eta haren kopia bat jasoko du sarrera-zigiluarekin. ([II. eranskina](#))

Tutoreak familiarekin ahalik eta lasterren elkarriketatzea lehenetsiko du, ([III. Eranskina](#)) berezitasun guztiak jasotzeko eta saihestu beharreko alergenok eta erreakzio alergiko baten aurrean jarduteko plana ondo ezagutzeko. Era berean, haurraren plan pertsonalizatua egiten lagunduko du, erreakzioak prebenitzeko jarduketak barne hartuta, hala nola:

- Elikagaiak eta inplikaturako objektuak.
- Erreakzio alergiko baten sintomak, haurra anafilaktikoa den azpimarratuz.
- Ohiko tratamendua.

Tutoreak fitxa bat izango du bere gelan erraz ikus daitekeen lekuan), haurraren argazkiarekin, kontakturako telefonoekin eta alergenok izan dezaketen objektu eta elikagaiekin. ([IV. Eranskina](#))

Klaustroari (ikasle horrekin harremana izan dezake oro) ikaslearen alergiaren berri emango zaio. Ikasturtearen hasieran klaustroaren bilera bat egingo da, eta bertan ikastetxean ditugun kasu guztiak azalduko dira. Eta erregistro batean jasoko dira, honako datu hauekin: argazkia, taldea-mota, alergia mota eta erreakzio mota, eta erreskate-medikaziorik duten. Maisu-maistra guztiek izango dute erregistro hori tutorearen karpetan.

Ikaskideei haurraren alergiaren berri emango zaie, eta nola zaindu irakatsiko zaie, erreakziorik ez eragiteko, elkartasun- eta errespetu-giroa sortuz. Gelako gainerako familiei jakinaraziko zaie, baldin eta gurasoen baimena badute.

Dagoeneko eskolatuta dagoen eta alde zuzeneko alergiarik ez duen ikasle bat bada, eta alergia hasitako ikasturtean sortzen bada, adierazitako urrats berak egingo dira.

MEDIKAZIOA

Erreskateko medikazioa langile guztiek ezagutzen duten leku batean egongo da. Erreakziorik izanez gero, medikuak ezarritako jarduera-protokoloaren urratsei jarraituko zaie.

Dokumentazio guztia ikaslearen espedientean gordeko da, eta tutoreari kopia bat emango zaio.

(Ikasturtearen hasieran, gelako ikasleen zerrenda bat emango da, eta izenaren ondoan jarriko da, alergia-rik edo berezitasun-rik badu.)

Familiaren erantzukizun osoa da alergia berri ematea eta medikuaren txostena eta baimenak ematea. Medikuen txosten-rik eta baimen-rik gabe, ez dago arazoaren benetako berririk.

ERANSKINAK

- I. MEDIKAZIO EMATEKO BAIMENA
- II. SENDAGAIEN ENTREGA
- III. ELKARRIZKETA EREDUA
- IV. ALERGIA MOTA (FITXA)

MEDIKAZIOA EMATEKO BAIMENA

Aita/ ama / tutoreen baimenarekin ikasleei medikazioa eman behar zaienean eskolaren lana erraztuko du baimen honek

IKASLEAREN IZEN-DEITURAK		ARGAZKIA
JAIOLEGUNA		
ZIKLOA ETA MAILA		
AMA / AITA / TUTOREA		
HARREMANETARAKO PERTSONA ETA TELEFONOA:		

Nik.....
Ikasle honen amak/aitak/legezko tutoreak

1.- Umearen osasunarekin zerikusia duten gorabeherak adierazi nahiko nituzke (X bat jarri dagokionean)

Diabetea	EZ	BAI
Arnasestua	EZ	BAI
Epilepsia	EZ	BAI
Sendagaiekiko alergia (zein diren adierazi)	EZ	BAI
Elikagaiekiko alergia (zein diren adierazi)	EZ	BAI
Bestelakoak (adierazi)	EZ	BAI

Gaixotasun horietako bat izanez gero ikaslearen pediatriaren edota familiako medikuaren txostena aurkeztea gomendatzen da, eskola-orduetan gaixotasunaren krisiren bat gertatuz gero zein arauri jarraitu behar zaion adieraziko duena. Baita gaixotasun kronikoa izan eta eskola orduan botika hartu behar badu ere.

2- ikastetxeari baimena ematen diot

- **Orokorrean:** Baimena ematen dut puntualki eta beharrezkoa denean (sukar, min arina eta horrelako kasuetan) sendagai hauek emateko:

Paracetamol	EZ	BAI
Ibuprofeno edo antzekoa	EZ	BAI

- **Gaixotasuna kronikoa bada edo lehenengo puntuko egoeran balego:** Baimena ematen dut medikuaren txostenean adierazitako sendagaiak emateko, betiere adieraziz sendagaia egoera onean dagoela eta tratamenduari segida emateko adinako dosia badagoela. Sendagaia eta bere kasuan materiala dakarkit eta behar bezala etiketatuta aurkezten dut (ikaslearen izena, data eta hartzeko ordua adieraziz).

3.- Ikastetxea eta sendagai-emailea erantzukizunetik salbuesten ditut, goian adierazitako arauak jarraituz jokatzeko badute.

Aitaren / amaren / tutorearen sinadura

.....(e)n, 2020ko.....aren(e)an

*Zigor Kodearen 195. artikulua arabera, jende guztiak babesgabek eta arrisku nabarmen eta larritan daudenei lagundu behar die eta eginbehar hori ez betetzea delitu da, baldin eta norberaren burua eta besterena arriskutan jarri gabe egiterik badago. Era berean, Zigor Kodearen 20.7. artikulua arabera, erantzukizun kriminaletik salbu daude eginbehar, lanbide edo karguren bat betetzen ari direnak.

* Behean sinatzen duenak adierazten du emandako datuak egiazko eta zuzenak direla eta konpromisoa hartzen du gerta daitezkeen aldaketen berri emateko. Datu Pertsonalak Babesteari buruzko 15/1999 Lege Organikoaren arabera bermatuta dago emandako datuen segurtasun eta konfidentziasuna bai eta datu horiek agiri honetan adierazten diren helburuak betetzeko soilik erabiliko direla ere.

SENDAGAIEN ENTREGA

..... Jaun/Andrea
.....ikaslearen aita/ama edo legezko tutoreak
.....-ri (zuzendaritza taldeko kidea) hurrengo
sendagaiaren entrega egiten dio:

Sendagaiaren izena:

Iraupen data :

Berriro emate data:

Sendagaiaren izena :

Iraupen data :

Berriro emate data:

Sendagaiaren izena:

Iraupen data :

Berriro emate data:

Sendagaia birjartzeaz eta iraungitzearen jarraipenaz arduratuko naiz.

Sinadura
Aita/ama/ legezko tutorea

Kopia jasotzen dut.

FAMILIAREKIN BILERA

IKASLEA :

MAILA:

DATA:

TUTOREA.

BILDUTAKOAK:

GAIAK:

- Alergia mota:
- Elikagai eta objektuak:
- Intokikazioaren bidea:

AHOZ

ARNASAREN BIDEZ

KONTAKTUZ

-SINTOMAK:

Digestiboa

Azalekoa

Anasketakoa

Anafilaxia

- Jarduteko protokoloa eta erreskateko medikazioa daude Bai
Ez

- Alergenoa duten elikagaien eta objektuen zerrenda. Debekatuta dituenak.

- Urtebetetzeetan erabil daitezkeen produktuen eta elikagaien markak, jarduera osagarriak:

HARTUTAKO ERABAKIAK:

- Argazkia eta protokoloa argitaratzea Bai ☐ Ez ☐

 - Gainerako familiei egoeraren berri ematea Bai ☐ Ez ☐

 - Osasun zentzora eramateko baimena Bai ☐ Ez ☐
- Prebentzio-neurriak:

BILERA KO SINADURAK

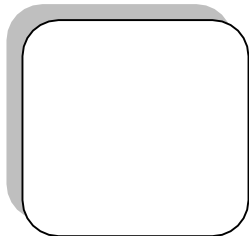
AITA/AMA/LEGEZKO TUTOREA

TUTOREA

.....

.....

ALERGIA MOTA: BEHI-PROTEINA ALERGIKOA

TELEFONOAK:

1.

2.

LARRIALDIAK: 112

HEMEN AURKI DAITEKE:

Esnea eta esnekiak: jogurta, natilak, flanak, gaztak, gaztanbera, arroz-esnea, gurina, petit-suisse, gatzatua, esnegaina, izozkiak, batidoak, etab.

Esnea duten elikagaiak: txokolatea, gaileta, gozotegia, besamela, gozoki batzuk (adibidez, sugus) eta txikleak, margarina, kakao-krema, zerealak eta ahiak, koloranteak eta gozoki-esentzia, turroia, proteina askoko irinak, etab.

Honako hauek dituzten elikagaiak: esneki-solidoak, esne-seruma, esneki-proteinak, kaseina, kaseinatoak, laktoalbumina, laktosa eta esne hautsa, hidrolizatu proteikoa, laktoglobulina, laktoferrina, laktatoa, azido laktulosa, zehaztu gabeko proteinak, aromak, animalia-koipeak.

Esnearekin egindako gehigarriak egon daitezkeen elikagaiak: fianbreak, hala nola york urdaiazpikoa, saltxitxak bezalako haragi prozesatuak, ekoizpen industrialeko saltsak, tomate saltsa, okindegiko ogia, moldeko ogia eta bagueteak, ogi bereziak, hortxata, olibak, zuku batzuk, salda kubitoak, aurrekozinatuak, hala nola: pureak, maionesak, sobreko zopak, atuna kontserban.

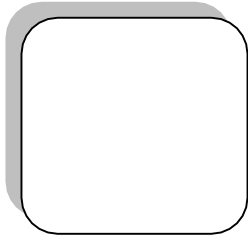
Egokiak ez diren elikagai-gehigarriak:

- E-101 kolorantea - E-270 kontserbatzailea (azido laktikoa) - E-325/326/327 azidotzailea
- E-472b- E-478- Emulgente E-480/481/482- Espesante H-4511/H-4512
/H-4513 (kaseinatoak) - E-966 Lactitol edulkoratzailea

Garrantzitsua da gogoratzea esneki-proteinak ere aurki daitezkeela **kosmetikoetan: kremak, makillajea, ezpain-barra, eguzki-babesak, etab. eta higiene-produktuetan: dutxa-gelean, xanpuan, eskuetako xaboian, dentrifikoan** (kaseinatik eratorritako Recaldent), **haurrentzako toallatxoetan**, etab.

- **Material eskolarra:** Giotti klarionak eta Jovi klarionak

ALERGIA MOTA: **ARRAUTZARI ALERGIA**

TELEFONOAK:

1.

2.

LARRIALDIAK: 112

HEMEN AURKI DAITEKE:

Gozokiak, merengeak, izozkiak, batidoak, turroiak, flanak, kremak, gozokiak.

Pastelgintzako eta opilgintzako produktuak: bizkotxoak, madalenak, gailetak, pastelak.

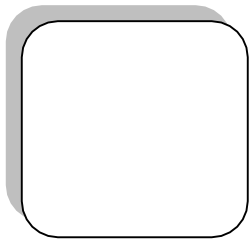
Saltsak (maionesa), gelatinak. Gosaltzeko zereal batzuk.

Arrautza-oreak, arrautzopilak, enpanatuak. Fianbreak, hestebeteak, saltxitxak, pateak.

Eta honako hauek dituzten produktuak:

Arrautza-zuringoa. Arrautza-gorringoa. Arrautza deshidratatua. Arrautza-hautsa. Arrautza solidoak. Arrautzaren ordezkioak. Arrautza pontxea. Globulina. Livetina. Lisozima. Oboalbumina. Ovomucina. Ovomucoide. Ovovitulina.

ALERGIA MOTA: SOJARI ALERGIA

TELEFONOAK:

1.

2.

LARRIALDIAK: 112

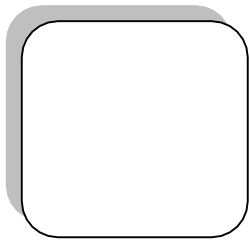
HEMEN AURKI DAITEKE:

Irinak. Margarina.
Landare-saldak.
Galletak, maionesa.
Hestebetea (york urdaiazpikoa, indioilarra)

Honako hauek dituzten produktuak:
Soja-lezitina. Soja-semola. Soja-olioa. Usain naturalak. Almidoiak. Landare- eta hazi-olioa.

Eskolako materiala:
Ceras Giotto Maquillaje Giotto.

ALERGIA MOTA: FRUITU LEHORREI ALERGIA

TELEFONOAK:

1.

2.

LARRIALDIAK: 112

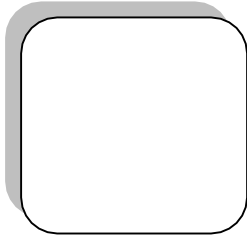
HEMEN AURKI DAITEKE:

Kakahueteak, almendrak, intxaurrak, anakardoak, hurritzak. ekilore-pipak, pistatxoak, gaztainak, intxaurrak, mazapana edo almendra-orea, turroiak eta bonboiak.

Fruitu lehorrak dituzten pasta eta kremak, hala nola, almendra-orea, nocilla, kakahuete-krema.

Fruitu lehorren gurina (adibidez, anakardo, almendra, kakahuete edo manien gurina).

Fruitu lehorren olioak, hala nola ekilore-olioa.

TELEFONOAK:

1.

2.

LARRIALDIAK: 112

Fruta eta barazkiei alergia izateak lotura estua du polenari alergia izatearekin.

HEMEN AURKI DAITEKE:

PR-2: banana, patata, tomatea

PR-3 (kenketak): gaztaina, ahuakatea, banana

PR-4 (kenketak): NABO, intsusa

PR-5 (taumatina): sagarra, gerezia, piperra, kiwia, mahatsa

PR-10: sagarra, gerezia, albarikokea, udarea, apioa, azenarioa, hurritza, patata, perrexila

PR-14 LTP lipidoak garraiatzeko proteinak:

Mertxika, sagarra, gerezia, albarikokea, arana, soja, zainzuria, letxuga eta mahatsa.

LTPak Espainian eta Italian ugari diren familia errosazeo bereko frutetako alergenok nagusiak dira

Profilinak: fruta eta barazki barietate handia

Proteasak: papaia, pikua, anana, kiwia, soja, meloia